

ብዓለ መስቀል

መስከረም 17 2017 ዓ.ም. 10/27/2024

ንባባት፡ ፍሊ. 2፡6-11፤ ፩ጴጥ 2፡20-ፍ፤ ግ.ሐ. 2፡22-37፤ ማቴ 16፡13-ፍ።

ምስባክ፡

1. ወወሃብኮም ትእምርተ ለእለ ይፈርሁከ፤ ከም ያምስጡ እምገጸ ቀስት፤ ወይድኃኑ ፍቁራኒከ።
2. ወረከብናሁ ውስተ ያመ ገዳም፤ ንበውዕ እንከሰ ውስተ አብያቲሁ ለእግዚአብሔር፤ ወንሰግድ ውስተ መካን ኃበ ቆመ እግረ እግዚእነ። መዝ. 136፡7።

ቅዱስ ጳውሎስ አብቲ ጽንኩር እዋን ስብከቱ ብንጹር ዝኣምኖ ኸሕብር ምስ ደለ ንሕና ነቲ ዝተሰቐለ ክርስቶስ ኢና እንሰብኻ (1ቆሮ 1፡23) ይብል ነበረ። መስቀል ካብ መጀመርያ ኣብ እምነት ክርስትና እቲ ዝለዓለ ትርጉም ሒዞ ይርከብ። ኣብ ስርዓት ሃገርና መስቀል ፍሉይ ክብርን ትርጉምን አልእ ኣብ ኩሉ ጸሎታትና ስርዓት ማኅሌታትና መስቀል ንዝክር ንኹሉ ጸሎታትና ብመስቀል ንጅምሮ። ኣብ ዓመት ክልተ ጊዜ ንዝክሮ፤ ማለት መጋቢት 10 ከምኡ- መስከረም 17 ብፍሉይ ጸሎትን ክብርን ዘኪርና ነብዕሎ። መስቀል ንእና ምልክት ተስፋ፣ አምላኽ ምሳና ከምዘሎ ክንኣምን ዝሕግዘና ፍሉይ ምልክት መንነት እምነትና እዩ።

አብ ታሪኽ ብፍሉይ ነዚ ናይ ሎሚ ብዓል እንተ ረኤና መሰረቱ እዚ ዝስዕብ እዩ።

1. ኣብ ዝንገር ታሪኽ ብ312 ኣቢሉ ቊስጢንጢኖስ ምስ ማክሰንጢዩስ ዝብሃል ምቕናቕንቱ ንምሉእ ግዝኣት ሮማ ንምግዛእ ተዋጊኡ፤ ቅድሚ ውግእ ምጅማሩ ንሰማይ እንተ ጠመተ መስቀል ምስ ሴፍ ርእዩ፤ ከምዚ ዝብል ቃላት ከአ ሰሚዑ በዚ ምልክት እዚ ክትሰዕር ኢኻ ። ቆስጣንቲኖስ በዚ ምልክት ተበራቲዑ ሴፍ ወሲዱ በቲ ጫፉ ሒዞ ምልክት መስቀል ገሩ ንወተሃድራቱ ንውግእ መሪሑ ስዒሩ ናይ ምዕራባዊ መንግስቲ ሮማ ንጉሥ ኮይኑ። አዲኡ ንግስቲ እለኒ ጽንዕቲ ክርስትያን እያ ነራ ንወዳ ቆስጣንቲኖስ ካብ ንእስነቱ ትምህርቲ ክርስቶስ ጽቡቕ ገራ አምሂራቶ። ንሱ ንጉሥ ምስ ኮነ ስደት ክርስትና ደው ኣቢልዎ ዕላዊ እምነት መንግስቱ ገርዎ። አዲኡ ከአ ግማድ መስቀል ኣብ ኢየሩሳሌም ኩዕታ አካይዳ ረኺባቶ።
2. ብ335 ዓ.ም. ኣብ መስከረም 14 ርእሰ አድባራት ቤተ ክርስትያን ብንጉሥ ቆስጣንጢኖስ ኣብቲ ኢየሱስ ዝተሰቐለሉ ተሰሪሓ ተመሪቓ። እዚ ሎሚ እንብዕሎ ዘሎና ናይ እዛ ቤተ ክርስትያን ምርቓ ዝኸሪ እዩ። ቅድምዚ እቲ ቦታ ሃድርያን ዝተባህለ ሮማዊ ንጉሥ ኩሉ አፍሪሱ ኣብኡ ንአምላኽ ሮማውያን ሸኑስ ምስቲ ንጁቢተር ዝሰርሖ ምስሊ ገሩ ኣብ ቀራንዮ ሰሪሕዎ እዚ ኸአ ነቲ ኣብ ከባቢ ዝነበረ ኩሉ ዝፈርስ አፍሪሱ ዝጸሪ አጽርዩ ከም ብሓዲስ ሰሪሕዎ። ኣብ ዳሕራይ ዓመተታ ቆስጣንቲኖስ ምስ ነገሰ ንግስቲ እለኒ ንመስቀል

ክርስቶስ አብቲ ሃድርያን ቤተ መቐደስ ዝሰራሓሉ ኩዕታ አካይዳ ረጂባቶ። ድሕሪ ሰለስተ ሚእቲ ዓመት ንጉስ ፋርስ ኮስሮይስ ዝተባህለ ንኢየሩሳሌም ወሪሩ ሒዙ ነቲ ሓቀኛ መስቀል ንፔርስያ ወሲድዎ። ድሕሪ 14 ዓመት ባዝንትንያዊ ንጉሥ ሄራክልዩስ ዝተባህለ ንንጉሥ ፋርስ ስዒሩ ንመስቀል ክርስቶስ አብ ኢየሩሳሌም አምጺእዎ። ብዓቢ ዓጀባን ጽቡቕ አልባሳትን ወርቃዊ ሽልማታትን ተሸሊሙ ንመስቀል አብ መንኲቡ ተሰኪሙ አብታ ቆስጣንቲኖስ ዝሰርሓ ቤተ ክርስትያን አብ ቀራንዮ ክመልሶ እንክሎ አብ አፍደገ ቤተ ክርስትያን ምስ በጽሖ ክንቀሳቐስ አይከአለን። ሓደ ዘይርኤ ሓይሊ ምእታው ከሊእዎ ክንቀሳቐስ አይከአለን። በቲ ጊዜ ናይ ኢየሩሳሌም አቡን ዝነበሩ ዘካርያስ ዝተባህሉ ከምዚ ኢሎም ተዛሪቦም በዚ ለቢስካዮ ዘሎኻ ዘግይጽ አልባስካ ካብ ኢየሱስ እቲ ድኻ ምእንቲ ድሕነትና መስቀል ዝተሰከመ ብዙሕ ተፈሊኻ አሎኻ ስለዚ ክዳውንትኻ ቀይር ኢሎም። ሽቡ ንጉሥ ክዳውንቱ ቀይሩ ምስ ቀረበ ክአቱ ክኢሉ ንመስቀል ከአ አብታ ኢየሱስ ዝተሰቐለላ ቀራንዮ አብኡ መሊሰዎ። ነዚ እና ዘኪርና እነብዕል ዘሎና። እዚ እዩ ድሕሪ ባይታ ታሪኽ እዚ ሎሚ እነበዕሎ ዘሎና።

ኩል ምስ መስቀል አተአሳሲርና ክንርእዮ እንክሎና ካብ አምላኽ ምሕረት የምጽአልና። አብ ኩሉ ሕይወትና ከም አመንቲ ካብ መስቀል ዝተፈለ ሕይወት ሒዝና ከይንጉዓዝ ክንጥንቀቕ ከም ዘሎና የዘኻኽረና። ቅዱስ ዮሐንስ አፈ ወርቂ ሓደ ካብቶም ቀዳሞት አበው ብዛዕባ መስቀል አብ ዝጽሓፎ ከምዚ ዝሰዕብ ዝብል ነንብብ:-

መስቀል ናይ ክርስትያን ተስፋ እዩ፣ ናይ ሙታን ትንሣኤ እዩ፣ ናይ ዕዉራት መርሕ፣ ናይ እቶም ተስፋ ዝቐረጹ ተስፋ። ትንቢት ነብያት፣ ሰብከት ሓዋርያት፣ ክብሪ ሰማዕታት፣ መጎስ ጻድቃን እዩ። መስቀል ናይ መነኮሳት ጽሞና እዩ፣ መስቀል ናይ ደናግል ንጽሕና እዩ፣ ቤተ ክርስትያን መሰረት፣ ናይ ዓለም ምርግጋእ ሰላም እዩ (ግብረ ዮሐንስ ቍ 2)።

ኩሉ ሕይወት ሓደ ክርስትያን አብ መስቀል ክጽጋዕን አብኡ አሚኑ ክነብር እንክሎ ብኹሉ ተሓድሶ ይረክብ። ንመስቀል ጠሚትና ክንክእል እንክሎና ንኹሉ ዝንገፈና ክንሰዕር ንኽእል ኢና። ንመስቀል ክንስከም እንክሎና አብ ዓወትን ተስፋን ክንሰግር ኢና እዚ እዩ ርድኢት ዮሐንስ።

አብ ካልእ ጽሑፉ ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቂ ናይ መስቀል ጥቕምን ንሱ ዝህቦ ጸጋን ክረድአና ኢሉ ከምዚ ይብል ርኹስ መንፈስ አብቲ ዝተሃርመሉን ዝቐሰለሉን ሴፍ ምስ ረአየ አብቲ ብዓል ሴፍ ክቐርብ አይክእልን እዩ ስለዚ አብ አባይትና አብ መናድቕና አብ መዓጹና አብ ግንባርና አብ አፍልብና አብ አጻብዕና አብ ክሳድና ናይ መስቀል ምልክት ይሃልወና ምኽንያቱ መስቀል ዓወትና እዩ፣ ካብ ኩሉ ዝተዋህበና ጸጋ በረኽት ዝለዓለ እዩ፣ ሽልማት ቤተ ክርስትያን እዩ። እዚ ስለ ዝኾነ መስቀል አብ አእምሮኹም ከም ማሕተም ሕተምዎ (ግብረ ዮሐንስ ቍ 7)። ሕይወት ሓደ ተኸታል ክርስቶስ ብመስቀል ክልለ እንክሎ ዓቢ ዓስቢ አልኦ።

መስቀል ክንስከም ዘይንክእል ከቢድ ነገር አይኮነን ነዚ ከረድአና ኢሉ ኢየሱስ መስቀለይ አብ መንኲብኩም ተሰኪሙ እሞ ካብኡ ተመሃሩ ይብለና። ንሱ ምሳና መስቀል ዝጸውር እንተ ኾይኑ ከመይ ኢሉ እሞ ክኸብደና። እንተኾነ መስቀልና ምስ ካልእ ነገራት ብወርቅን ካልእ ግዙፍ ነገራት እንተ ጸርናዮ ክኸብደና እዩ። ልብና አብ ክልተ ነገር ስለ ዘቶኩር ክምቀል እዩ። አብ

ዓለምና እንተ ረኤና ሰባት ብናብራ ዓለም ርቡሓት ክኾኑ እንከለዉ ልቦም ኣብ ክልተ ስለ ዝምቀል ዘይሕጉስ ሕይወትን ካብ ኣምላኽ ዝርሓቐ ሕይወት ሒዞም ይነብሩ። ሕይወቶም ብተስፋ ዘይብሉ ስቓይ ይልሉ።

ትርጉም ሕይወትና ክንፈልጦ ኣሎና። ኣበይ ገጸይ እጉዓዝ ኣሎኹ ኢልና ክንሓትት ይግብእና። ኣምላኽ ክንሓቐ ክርእየና እንከሎ ደስ ኣይብሎን እዩ ብፍላይ ንስለ ስቓይ ኢልና ክንሓቐ ከሎና። ንሱ ንሓጎስ እዩ ፈጢሩና ንኣዳም ሔዋን ኣብ ገነት እዩ ፈጢርዎም። ንኹሉ ዝፈጠሮ ክሕጎሱሉ ሂብዎም። ሰብ ንሓጎስ እዩ ተፈጢሩ። መስቀል ፍሉይ ትምህርቲ ኢዩ ዝህበና። ክርስቶስ ዝሞተ ንሕና ካብ ናይ እዚ ዓለም ማእሰርቲ ንክፈትሓና ኢሉ ጥራሕ ኣይኮነን መይቱ። ሞቱ ነቲ ኣምላኽ ኣባና ዘልኦ ዕሞቕ ፍቕሩን ክሓብ ርእሱ ምሃብ ዘብጽጦ ይገልጻልና። ናይ ስቓይ ፈውሲ ርእስኻ ምሃብ እዩ። ኣብ ሕይወት እቶም ሕይወቶም ምእንቲ ካልኦት ዝህቡ እቶም ዝተሓጎሱ ሰባት እዮም። ባዕልና ሕጉሳት ምዃናም እንፈልጦም ሰባት ንሕተት ሽዑ ንርእሶም ዝህቡ እዮም። ኣብ ሕይወት መጠን ዝሃብካሉ መጠኑ ትረክብ። እቶም ብዙሕ ዘፍቅሩ ብዙሕ ይፍቀሩ ኩሉ የፍቅሮም። እንተኾነ ርእስኻ ምሃብ ኣብ ትሕቲ እምነት ናይ እዚ ዓለም ኣብ ትሕቲ ኣማልኽቲ ክኣቱ ይክእል እዩ። ናይ እዚ ዓለምና እምነት ብዙሕ ምርካብ፣ ምግዛእ፣ ስዓሄ ክዕብልል ዝብል እዩ። ኣብኩሉ ውድድር ይርኤ። ልዕሊ ኩሉ ክትከውን ምጽዓር እዝን ካልእን ካብቲ ኢየሱስ ዝደልዮ ክፈልየና ይኽእል። ንብዙሓት መስቀል ዝኸብዶም ዘይትርጉሙ ስለ ዝህብዎ እዩ።

ኣብ መስቀል ክንጥምት እንከሎና ኣብ ርእስና ክንጥምት ይሕግዘና። መስቀል ልዕሊ ምልክትን ኣምሳልን እዩ። መስቀል ሕይወትና ርእስና ኣብ ምሃብ ኣብ መስዋዕቲ ክነሕልፎ ይነግረና። ከምቲ ንሱ ንርእሱ ኢሚንቲ ገሩ ኣብ መስቀል ዝተወፈየ ንሕና ኽእ ንርእስና ኢሚንቲ ክንገብር ይግብእና። መስቀል ምልክት ዕሽነት እዩ፣ ንሱ ንናይ እዚ ዓለም ነገራት ዝጻረር እዩ። መስቀል ምልክት ነጻነትን ሓርነትን እዩ። መስቀል ዝነገረና ከምቲ ኢየሱስ ዝነበሮ ሕይወት እንተ ነበርና፣ ብመገዱ እንተ ተጓዓዝና፣ ሓቁን ሕይወቱን ነጻነት እዚ ዓለም ክህቦ ዘይክእል ይህበና።

መስቀል ዘደንቕ ምልክት ናይ ዝጻረር ነገር እዩ። ኣብ ዓለም እቲ ብዝያዳ ዝፍለጥ ምልክት እምነትዩ። ምልክት ፍቕሪ ኣምላኽዩ፣ ሕድገትን ድሕነትን ኮይኑ ብርእሱ ተኣምራት እዩ። ኣብ ጥንታውያን ሮማውያን ምልክት ውርደት፣ ስቓይን ሞትን እዩ ነሩ። ኣብ ናይ ዘመና ርድኢት ክንገልጽ እንተ ኾና ብኤለትሪኽ ዝቐትል መንበር ወይ ኣብ ምሕናቕ ሰብ ዝጥቀሙሉ መስሓቢ። ሞት ኣብ መስቀል ጭካኔን ክፍኣትን ዝመልኦ ስለ ዝኾነ ነቶም ኣብ ውግእ ዝተማረኹ ወይ ባራዩ ጥራሕ ዝቕጽዑሉ እዩ ነሩ። ናይ ሮማዊ ዘግነት ዘልኦ ጨሪሹ ኣይስቀልን እዩ። ኣብ ግዜ ቆስጥንጢኖስ እዚ ሕጊ ነሩ ይኸውን እዩ እንተኾነ ራእይ መስቀል ምልክት ዓወቱ ክኸውን እዩ ዝብል ምስ ረኣየ ንሱን ኣማኸርቱን ገሪምዎም ይኸውን እዩ። መስቀል ምልክት ዓወት ክኸውን ዘይሕሰብ እዩ።

እዚ ዝጻረር ነገራት ኣብ መስቀል ሎሚ እውን ከምኡ እዩ ዘሎ። ኣብ ኣብያት ክርስትያናትና ዝተፈላለየ ርድኢትን ትርጉምን መስቀል ንርኢ፣ ካብቲ ኢየሱስ ዝሞተሉ ጀሚርካ ክሓብ ዝተንስኣሉን ብግርማ ዝኸበረሉን ዝተፈላለየ ነገራት ንርኢ። ኣብ ንባባትና ናይ መስቀል ናይ ምሕረት ሓይሉ ንርኢ። እቲ ሙሴ ኣብ በረኻ ዝሰቐሎ ኣስራዚ ኣምሳል ናይ ኢየሱስ ስቕለት እዩ። እቲ ስቕለት ኣብ ባላ ዝነበረ ንእስራኤላውያን ምንጪ ምሕረቶም ኮይኑ።

ኩልና ሎሚ ንመስቀል ሕራይ ኢልና ክነብዕሎ ኢና መጺእና ዘሎና። ኩልና ክንጸር ዝውሃበና መስቀል አሎና እሞ መስቀልና ጸርና ዘሎና። አበይ እዩ ከቢዱኒ ዘሎ አበይ እዩ ምጻሩ ጸጊሙኒ ዘሎ ኢልና መስቀልና ንምጻር ክነሔድሶ እዩ ምኽንያት ብዓልና እምበር ንስለ ብዓል አይኮናን እነብዕል ዘሎና። መስቀል ነባሪ ስቓይ አይኮነን መስቀል ኣብ ሞትን ትንሣኤን ዘብጽሕ ስለ ዝኾነ ከቢዱኒ ኢልካ ዘይምሕዳጉ እዩ ዝምረጽ።

ቅዱስ ቄርሎስ ብዓል ኢየሩሳሌም ኣብቲ ምልክት መስቀል ኣብ እንገብሮ ብዝሃዕ ክንጻጹ አስተንትኖና ብመስቀል ክርስቶስ ከይንሓፍር፣ ገለ እንተ ሓብእዎ ብግሉጽ ኣብ ግንባርና ንግበሮ፣ እቶም አጋንንቲ ነዚ ክቡር ምልክት ምስ ረአዩ ካባና ክበሩ እዮም፣ ክትበልዑን ክትሰትዩን ከሎኹም ትእምርተ መስቀል ግበሩ፣ ኮፍ ክትብሉ ከሎኹም፣ ክትድቅሱ ከሎኹም፣ ክትንስኡ ከሎኹም፣ ክትዛረቡ ከሎኹም ክትከዱ ከሎኹም ኣብ ዝኾነ አጋጣሚ ምልክት መስቀል ግበሩ። እቲ ዝተሰቐለ ኣብ ሰማይ ኣብ ላዕሊ እዩ ዘሎ እናበለ መስቀል ኣብ ኩሉ እንተ ገበርና ጥቕሚ ከምዘልኦ ይሕብረና።

በዚ ምልክት መስቀል ክንስዕር ኢና። ኢየሱስ ኣሎ፣ ተንሢኡ እዩ፣ የፍቅረና እዩ በዚ ኸኣ ካብ ዝኾነ ዝሳቕየና መስቀል ክሕግዘና ከሕውየና ድላዩ እዩ፣ ብዝያዳ ኸኣ ኣብ ሰማይ ኣብ ቅድሚ ሰማያዊ ኣብኡ ክንርከብ ይደልየና እዩ።

ትርጉምን ምስጢርን መስቀል ብዝያዳ ዝተረድኤት ማርያም እያ ኣብ ትሕቲ መስቀል እንከላ ንሱ ወዳ ኣብ መስቀል እንከሎ አደ ክትኮነና ሂቡና ስለዚ ጣዕምን ምስጢርን መስቀል እንርድኡ ጸጋ ካብ ወድኺ ለምልና ንበላ።

ርሑስ መስቀል በሪቕ ስኡን ዝጸግበሉ ብኡስ ዝዕረቕሉ ሕሙም ዝሓውየሉ ሽጉር ዝርህወሉ ስኡን ዝዕንገለሉ እሱር ዝፍትሓሉ ዓመት ይብረቕልና።

አባ ንጉሠ ፍሥሓ